

Bang, Tor . / *Under hammermerket: hvordan utvikler norsk arbeiderbevegelse en retorisk instruksjonslitteratur på 1930-tallet?* Universitetet i Bergen, Institutt for Informasjons- og medievitenskap, 2013. 314 s.

Avhandlingen har seks kapitler: Kapittel 1 tar seg to kontekster som ligger til grunn for Arbeiderpartiets retoriske instruksjonslitteratur inntil 1933. Bang ser først på "oppdragelse"; hvordan arbeiderklassen generelt, og tillitsmannsapparatet spesielt, blir skolert. Fagforeninger og partilag samlet inn penger for å kunne etablere "Sosialistiske aftenskoler" der elevene lærte anvendt retorikk, som agitasjon. I den andre konteksten analyseres den ideologiske endringen i Arbeiderpartiet. På 1920-tallets var partiets linje revolusjonær. Fra cirka 1930 utvikler partiet gradvis en pragmatisk retorisk og politisk plattform, tilpasset et velgerpotensial utenfor industriarbeiderklassen, som hadde vært dens kjernevelgerbase, og som den politiske og retoriske interessen hadde dreid seg om. I kapittel 2 diskuterer Bang "masse", en metafor myntet i sosiologien sent i det 19. århundre. Både fenomenet og begrepet "masse" er i tråd med darwinismen, og med den "nye vitenskap psykologi" og psykologiens bindestreksfag "sosialpsykologi," proletærpsykologi" og "arbeiderpsykologi". Partiets strategier hadde respekt for masse-atferd og massers holdninger. Bevegelsens menige medlemmer var lite interessert i politikk, noe som skapte frykt for at de kunne komme til å stemme på ekstreme høyrepartier, som også mente at de representerte "folk flest". I populærkultur, så vel som i tidens sjargong, lå "masse" opp til "arbeiderklasse", i alle fall den laveste delen av det sosioøkonomiske hierarkiet. Spanjolen José Ortega y Gasset hevdet imidlertid at "massemennesket" kunne komme fra alle samfunnsklasser. Mange historikere studerer likheter mellom propaganda, slik den ble brukt i Sovjetunionen og i Nazityskland, og i mindre skala, i Skandinavia. Avhandlingen tar også for seg amerikanske kilder, spesielt President Wilsons CPI, komité for å skape oppslutning om amerikansk deltagelse i verdenskrigen. I kapittel 3 ser Bang altså på vitenskapeliggjøring av kommunikasjonen. "Den nye vitenskap psykologi" ble ansett som et anvendbart verktøy, ikke bare for å kunne forstå menneskesinnet, men mest for å kunne komme frem til metoder for hvordan mennesker kunne overtales til den ønskede politiske atferden. Han tar spesielt for seg de Mans kritikk av marxister, som han tydelig skiller fra kritikk av Marx og av sosialismen. kapittel 4 handler om Hildegard Hetzers hjerteskjærende forskningsrapporter fra Wiens arbeiderstrøk og fattigkvarterer. Mot slutten av kapittel 4 diskuteres Alf Ahlberg oversettelse og egen anvendelse av Werner Sombarts sarkastiske gjennomgang av tyske sosialisters propaganda slik han fremstiller det i *Der proletarische Sozialismus*. Kapitlene 5 og 6, omhandler den norske arbeiderbevegelsens håndboklitteratur og artikler om taler og taleskrivning, agitasjonsmetoder og propaganda. Omfattende deler av de to kapitlene er viet oppbygging av taler, talesjangre, og råd til talere. Andre deler er viet diskusjoner over og avgrensning av begrepsapparatet, spesielt de to sentrale begrepene "agitasjon" og "propaganda". I din forskning dokumenterer Bang at partiledelse og tillitsmannsapparat i arbeiderbevegelsen bekymret seg over manglende interesse hos menige velgere. Den strategiske kommunikasjonen ble derfor vridd fra en fornuftspreget agitering, til en valgkamppropaganda basert på følelser, slagord og underholdningselementer, der publikum skulle overtales til å stemme på Arbeiderpartiet.

Fonn, Birgitte Kjos. / *Orientering - rebellenes avis: Inkl.innledning*. Universitetet i Oslo, Institutt for arkeologi, konservering og historie, 2012. 400 s.

Orientering ble etablert midt under den kalde krigen, og samlet Arbeiderpartiets venstreopposisjon og andre som var mot den rådende utenrikspolitikken. Den utmerket seg i sitt forsøk på å være et uavhengig korrektiv i partipressens tid, og opprørte det politiske Norge blant annet da den bidro til Arbeiderpartiet for første gang mistet sitt rene flertall etter krigen i 1961. *Orientering* hadde ambisjoner om å være en nytenkende kvalitetsavis med vekt på å promotere "den tredje veien" i internasjonal politikk på 1950- og 1960-tallet, og gled så over i en mer innenriksorientert tabloidavis av venstreorientert merke på mot slutten av 1960-tallet og inn på 1970-tallet. På 1970-tallet var avisen arnested for forsøket på å skape en profesjonalisert og tabloid, men fortsatt venstreorientert journalistikk, før den ble slukt av Sosialistisk Venstreparti s nye partiavis, *Ny Tid*, i 1975. Til tross for beskjeden utbredelse og små ressurser, lyktes *Orienterings* spede stemme i å bli hørt blant "det store vi", som forfatteren og redaktøren Sigurd Evensmo beskrev det. Men i den profesjonelle journalistikkens barndom var de impliserte nokså uforberedt på vanskene med å forene store journalistiske ambisjoner med små journalistiske ressurser og kildetilgang, og dette ble en viktig forklaring på at avisen i flere omganger kom i

miskreditt hos sine egne, og til slutt gikk inn.

Korsvik, Trine Rogg. / *Pornografi er teori, voldtekt er praksis: kvinnekamp mot voldtekt og pornografi i Frankrike og Norge ca. 1970–1985*. Oslo: Universitetet i Oslo, Institutt for arkeologi, konservering og historie, 2013.

Hvordan blir i utgangspunktet upolitiske fenomener til politiske saker? Det undersøker Trine Rogg Korsvik i avhandlingen 'Pornografi er teori, voldtekt er praksis': Kvinnekamp mot voldtekt og pornografi i Frankrike og Norge ca. 1970-1985. I begynnelsen av 1970-årene ble voldtekt og pornografi regnet som upolitiske seksualmoraliske spørsmål. Gjennom politisk mobilisering omdefinerte feministbevegelsene dem til kjønnspolitiske kampsaker som utfordret strukturelle maktforhold så vel som intime seksuelle forhold. Sakene mobiliserte bredt og førte til lovendringer: Frankrike fikk en ny voldtektslov i 1980 og Norge en ny pornolov i 1985. Men sakene var også kontroversielle og førte til beskyldninger om at feminister var puritanske mannshatere. Kamp mot voldtekt og pornografi var en del av en transnasjonal bevegelse mot det som feminister definerte som seksuell vold mot kvinner. Ved å anlegge et komparativt perspektiv analyserer Korsvik hvorfor denne mobiliseringen overveiende kom til uttrykk som kamp mot voldtekt i Frankrike og som kamp mot pornografi i Norge. I den komparative analysen anvender og drøfter Korsvik teorier og begrep fra forskning på sosiale bevegelser som politisk kultur, innramming, protestrepertoar og legitimeringsstrategier. Konklusjonen er sammensatt og legger vekt på fire momenter for å forklare hvorfor voldtekt og pornografi ble viktigst i henholdsvis Frankrike og Norge: problemforståelse, særtrekk ved kvinnebevegelsene, mediedekning og fiendebilder/allianser. Det legges vekt på de ideologiske forskjellene innad i bevegelsene og deres relasjoner til andre sosiale bevegelser på venstresida. Avhandlingen er basert på et omfattende primærkildemateriale og er et viktig bidrag til sammenlignende studier av politisk kultur og av kvinnebevegelser.

Lund, Maria Konow. / *Moving-image news production in two newsrooms : a news ethnography of discourses of professionalism, technology, and journalistic practices at TV2 Newschannel and VG Nett/VGTV, 2007-2009*. Oslo: Høgskolen i Oslo og Akershus. 2013. 351 s.

This dissertation investigates the tension and interaction between two alternative discourses of professionalism, occupational and organizational, in terms of the use of technology and other routines and expectations related to journalism with moving images. This form of tension arises not from conflict as such but from competing or colliding priorities concerning both the product of and the practice in the digital-era newsroom. Journalists and managers must do more with less using technology that is often unfamiliar and always accelerating the tasks with which it assists. At the heart of the thesis, then, is the question of how media professionals cope with the impact of both time and space constraints and demands upon their work. The study is the result of field observation, field interviews, document analysis, and semi-structured qualitative interviews with 125 informants. Konow Lund undertook her field observation at three different locations: TV2's newsroom in Oslo, TV2's newsroom in Bergen, and VG Nett's offices in Oslo during different periods in 2007, 2008 and 2009. The study is relatively unique in having deliberately compared the practices of journalism in television and online (hence the collective rubric 'journalism with moving images'). Changes that have arisen in the digital era have affected platforms old and new in profound ways and have instigated a shared practice that now operates in tandem with the traditional practices that have long distinguished, say, newspaper from television or television from Internet journalism. The research indicates that newsrooms undergoing this level of transformation, particularly those dependent upon 'heavy technology' such as video, have developed coping mechanisms that create ripple effects throughout the professionalism of both journalists (occupational) and managers (organizational). No one in the newsroom can any longer afford to be reactive—that is, to wait around for something to happen, then cover it. Journalists and managers must both anticipate and encourage activity even prior to events, for example by engaging the audience to watch for (and even produce) potential stories, then share them with the newsroom (and each other) via social media platforms and distribution channels. Production in an Internet newsroom (and, to a lesser extent, in a 24/7 television newsroom) is now 'active-reactive', thanks to these anticipatory efforts, and journalism has adapted to these new prerogatives and timeframes. Ultimately, we are witnessing the beginning of a new media economy, within which journalists act as well as react and synthesise as much as create, and this economy is strongly influencing the way journalists think about journalism. That negotiation process is the general quarry of the present thesis.

Onsrud, Silje Valde. / *Kjønn på spill – kjønn i spill: en studie av ungdomsskoleelevers musisering*. Universitetet i Bergen, 2013. 252 s. ISBN 978-82-308-2435-1.

Onsrud har undersøkt hvordan musikkundervisningen i ungdomsskolen kan være en arena for å markere seg som kjønn og å forhandle kjønnsidentitet gjennom musikkbruk og musikkpreferanser. Med teoretiske perspektiver fra Michel Foucault og Judith Butler, og ved hjelp av klasseromsobservasjoner og intervju med elever og musikk lærere, gir studien innsikt i hvordan deltagere i musikkundervisningspraksiser opprettholder, men også til dels bryter med vante forestillinger om hvordan kjønn ageres og iscenesettes gjennom musikk. Studien viser at utstrakt bruk av pop, rock og hiphop, der elevene har stor medbestemmelse og valgfrihet, gjør at de fleste velger konforme og stereotype uttryksmåter. Dette innebærer for eksempel at særlig jenter trekkes mot dans, sang og akustiske instrumenter, mens gutter i hovedsak spiller rock på bandinstrumenter og viser interesse for gangsta-rap. De mer utradisjonelle og kanskje utfordrende kjønnsuttrykkene man kan finne i populærmusikk, uteblir i denne klasseromsstudien, som har foregått i fire undervisningspraksiser ved to urbane, norske ungdomsskoler. Det betyr imidlertid ikke at rappende jenter, dansende gutter eller jenter som spiller på bandinstrumenter ikke har blitt observert i studien. I den grad det brytes med vante kjønns mønstre, synes det imidlertid som elevene ikke betrakter det som autentisk med tanke på sjangeren det representerer. At slike brudd aksepteres, sees i analysene i sammenheng med at skole og undervisning heller ikke er å betrakte som autentiske arenaer for disse musikkuttrykkene. Studien diskuterer derfor potensialet som ligger i musikkundervisning som en «inautentisk» musiseringsarena. Det kan gi ungdomsskoleelever mulighet til å utforske det mangfoldet av kjønnsuttrykk som populærmusikkfeltet i vid forstand tilbyr, i stedet for at elevene skal begrense seg selv ved utelukkende å søke det konforme.

Skjerdal, Terje S. / *Competing loyalties : journalism culture in the Ethiopian state media* Universitetet i Oslo, Institutt for medier og kommunikasjon, 2013. 294 s.

Avhandlinga drøftar eit kjent dilemma i journalistikken – lojalitetskonfliktar – i eit mediasamfunn prega av sterk statskontroll - Etiopia. Lojalitetskonfliktar eksisterer i alle typar medium og alle typar mediasamfunn, men er lite forska på i ein utviklingskontekst. I doktorgradsprosjektet har Terje S. Skjerdal studert tre sentrale statsmedieinstitusjonar i Etiopia der spenninga mellom eigar-/regjeringsinteresser og profesjonsinteresser er markant. 67 journalistar er intervjuet. På tross av ulike restriksjonar, identifiserer journalistane seg sterkt med profesjonelle ideal. Lojaliteten til eigaren/regjeringa er derimot svak, og journalistane opplever ein konflikt mellom statleg eigarskap og profesjonell journalistikk. På den andre sida uttrykkjer dei sterk lojalitet til nasjonen og nasjonal utvikling. Ein kjend teori i forskingslitteraturen hevdar at journalistar som dregst mellom nasjonale og profesjonelle interesser løyser dilemmaet ved å skifta mellom ulike lojalitetar. Journalistar som skal dekkja eit nasjonalt terroråtak, til dømes, skifter frå profesjonell lojalitet den eine dagen til nasjonal lojalitet den neste, og så attende til profesjonell lojalitet etter nokre dagar. Studien finn at teorien ikkje passar med situasjonen i etiopiske statsmedium. Journalistane skifter ikkje mellom profesjonelle og nasjonale lojalitetar, men lever med både lojalitetane samstundes. På dette grunnlaget føreslår Skjerdal ei alternativ teoretisk tilnærming som kan kallast ein modell om 'konkurrerende lojalitetar'.

Stavelin, Eirik. / *Computational journalism: when journalism meets programming*. Bergen: Universitetet i Bergen, Institutt for informasjons- og medievitenskap, 2013. 202 s. ISBN 978-82-308-2440-5.

Digital data sources and platforms allow journalists to produce news in new and different ways. The shift from an analog to digital workflow introduces computation as a central component of news production. This enables variability for end users, automation of tedious tasks for newsrooms, and allows journalists to tackle analysis of the increasingly large sets of data relevant to citizens. To journalism, computerization is a promising path for news production, particularly for those who are able to wield computers to their specific needs through programming as a journalistic method. Toolmakers and users, both internal in the newsrooms and external in academia and in the IT business, are putting effort into making computational journalism a reality. While the hypothetical aspects of

computational journalism are easy to find, this thesis provides studies of computational efforts in newsrooms as well as experimental prototyped suggestions in order to provide a better understanding of how practices in journalism intersect with computing as information science. This thesis approaches software-oriented news production as (1) a socially situated practice in newsrooms and (2) a design science research problem. The newsroom approach includes an analysis of news applications; journalistic output that consists of software code as a part of news storytelling. The analysis focuses on what technical and visual elements these applications consists of and how they compare as journalistic products in relation to the core functions of the journalistic social contract. Further, authors of news applications as journalist-programmers are interviewed in order to give an account of how this practice is situated in the newsroom and how these practitioners view their efforts in relation to technical, social, and journalistic considerations.

As a design science research problem, Stavelin has approached computational journalism as an effort to produce software for journalism by user testing a custom prototype for dealing with analysis of social media messages, and as an effort to produce software as journalism in creating a tool for watchdogging the parliamentary data API, aided by expert parliamentary reporters to discuss how such an endeavor could be formulated and executed.

Aam, Pål. / *Fjernsynsforskaren: frå kritisk til innovatør*. Trondheim: Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet / NTNU, Institutt for kunst- og medievitenskap, 2013. 234 s.

Avhandlinga ser på kva som er typisk for norsk fjernsynsforskning og på korleis denne forskinga kan utviklast vidare. Avhandlinga viser gjennom eit døme, Hypernytt, korleis fjernsynsforskning kan gå frå å vere ein type forskning som først og fremst analyserer og kritiserer formidling med levande bilde, til å bli ein type forskning som også legg fram konstruktive framlegg til korleis formidling med levande bilde kan gjerast på nye og innovative måtar. Ved hjelp av slik forskning kan fjernsynsforskarar vere med på å utvikle praktiske og nye løysingar for formidling med fjernsyn og med levande bilde på nett og ikkje berre kritisere den måten mediebransjen jobbar på. Sjølv Hypernytt-prosjektet handlar om nyheiter formidla med levande bilde. I denne samanheng drøfter avhandlinga kva kritikken mot desse nyheitene er. Hypernytt-prosjektet er eit svar på denne kritikken. I prosjektet blir det ved hjelp av mediedesign utvikla ein metode for å produsere nyheiter med levande bilde ved bruk av ei form for interaktiv video kalla hypervideo. Denne forma for nyheitsformidling blir så prøvd ut og evaluert ved hjelp av vitenskaplege metodar. Avhandlinga prøver slik å utvikle metodologien og metodebruken til norsk fjernsynsforskning og også bidra til praktisk kunnskap om nyheiter laga med interaktiv video.